

**O'ZBEKISTONDA ILM-FAN, MADANIYAT VA
TA'LIM TARAQQIYOTI**

Qosimova Dilbarxon Mirzag'aniyevna

To'ra qo'rg'on agrotexnologiyalar texnikumi

Tarix fani o'qituvchisi

(dilbarxonqosimova72@gmail.com)

Annotatsiya: *Ushbu maqolada O'zbekistonda ilm-fan, madaniyat va ta'lim sohalarining rivojlanishi, ularning jamiyatdagi o'rni, davlat tomonidan olib borilayotgan islohotlar va istiqboldagi rejalar yoritiladi. Ilm-fan va ta'limning uzviy bog'liqligi, madaniyatning ijtimoiy taraqqiyotga ta'siri haqida tahlillar keltiriladi. Shuningdek, innovatsiyalar va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish jarayonlari, xalqaro hamkorlik va istiqbolli dasturlar haqida ham ma'lumot beriladi. Ilmiy tadqiqotlar va ta'lim sifati oshirishga qaratilgan dasturlar hamda madaniy merosni asrash borasidagi chora-tadbirlar ko'rib chiqiladi. Ushbu maqola mazkur yo'nalishdagi dolzarb masalalarni tahlil qilib, O'zbekistonning ilmiy, madaniy va ta'lim strategiyasini belgilashga ko'maklashadi.*

Аннотация: *На данной статье рассматривается развитие науки, культуры и образования в Узбекистане, их роль в обществе, проводимые государственные реформы и перспективные планы. Анализируются взаимосвязь науки и образования, влияние культуры на социальное развитие. Также рассматриваются процессы внедрения инноваций и современных технологий, международное сотрудничество и перспективные программы. Особое внимание уделено научным исследованиям, повышению качества образования и мерам по сохранению культурного наследия. Эта статья анализирует актуальные вопросы в данной сфере и способствует формированию научной, культурной и образовательной стратегии Узбекистана.*

Abstract: *This article discusses the development of science, culture, and education in Uzbekistan, their role in society, government reforms, and future plans. The interconnection between science and education, as well as the impact of culture on social development, is analyzed. Additionally, the process of introducing innovations and modern technologies, international cooperation, and prospective programs are reviewed. Special attention is given to scientific research, the improvement of education quality, and measures for preserving cultural heritage. This article analyzes pressing issues in this field and helps shape Uzbekistan's scientific, cultural, and educational strategy.*

Kalit so'zlar: *Ilm-fan, madaniyat, ta'lim, taraqqiyot, islohotlar, innovatsiyalar, ilmiy tadqiqotlar, madaniy meros.*

Ключевые слова: *Наука, культура, образование, развитие, реформы, инновации, научные исследования, культурное наследие.*

Keywords: *Science, culture, education, development, reforms, innovations, scientific research, cultural heritage.*

O‘zbekiston mustaqillikka erishgandan so‘ng, mamlakat ilm-fan, madaniyat va ta‘lim sohalarini rivojlantirish bo‘yicha tub islohotlarni amalga oshirishga kirishdi. Ushbu sohalarning taraqqiyoti bevosita mamlakatning intellektual va ijtimoiy rivojlanish darajasiga bog‘liq bo‘lib, u O‘zbekistonning global maydondagi o‘rnini mustahkamlashga xizmat qiladi. Ilm-fan va ta‘limning yuksalishi, madaniyatning rivojlanishi nafaqat iqtisodiy o‘shish, balki jamiyatning ma‘naviy kamolotini ham belgilaydi.

Bugungi kunda O‘zbekistonda ta‘lim tizimini modernizatsiya qilish, ilmiy tadqiqotlarni qo‘llab-quvvatlash, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va milliy madaniyatni rivojlantirish bo‘yicha keng ko‘lamli ishlar amalga oshirilmoqda. Davlat tomonidan qabul qilingan strategik dasturlar natijasida ta‘lim sifati oshirilmoqda, ilmiy izlanishlarga investitsiyalar jalb qilinmoqda va madaniy merosni asrash borasida muhim qadamlar tashlanmoqda.

O‘zbekistonning rivojlanish strategiyasida ilm-fan, madaniyat va ta‘lim sohalari ustuvor yo‘nalishlardan biri sifatida belgilangan. Zamonaviy innovatsion texnologiyalar, xalqaro hamkorlik va yangi ilmiy izlanishlar ushbu jarayonning muhim qismini tashkil qiladi. Shu boisdan, mazkur maqolada O‘zbekistonda ilm-fan, madaniyat va ta‘limning bugungi kundagi holati, amalga oshirilayotgan islohotlar, duch kelayotgan muammolar va kelajakdagi istiqbollari haqida batafsil ma‘lumot beriladi.

O‘zbekistonda ilm-fan rivoji

Ilm-fanning taraqqiyoti zamonaviy jamiyatning asosi hisoblanadi. O‘zbekiston Fanlar akademiyasi, oliy ta‘lim muassasalari va ilmiy tadqiqot institutlari ilmiy-texnikaviy rivojlanishga katta hissa qo‘shmoqda. Hozirda:

- Ilmiy grantlar va loyihalar soni ortib bormoqda;
- Yosh olimlarni qo‘llab-quvvatlash tizimi yo‘lga qo‘yilgan;
- Xalqaro ilmiy hamkorlik kengaymoqda;
- Ilmiy tadqiqotlar natijalarini tijoratlashtirish tizimi shakllanmoqda;
- Ilmiy ishlanmalarni sanoat ishlab chiqarishiga joriy qilish kengaymoqda;
- Ilmiy nashrlar soni va ularning xalqaro miqyosdagi ta‘siri ortib bormoqda;
- Ilmiy innovatsiyalarni iqtisodiyotga tatbiq qilish mexanizmlari ishlab chiqilmoqda.

Davlat tomonidan ilm-fanni rag‘batlantirish maqsadida innovatsion markazlar tashkil etilib, zamonaviy laboratoriyalar ochilmoqda. Shuningdek, ilmiy tadqiqotlar xalqaro miqyosda ham e‘tirof etilib, O‘zbekiston olimlarining ishlariga qiziqish ortib bormoqda. Hozirgi vaqtda ilm-fanning rivojlanishi uchun xalqaro ilmiy grantlar jalb qilinib, ko‘plab ilmiy tadqiqot loyihalari amalga oshirilmoqda. Xususan, sun‘iy intellekt, biotexnologiya, nanotexnologiya va ekologiya yo‘nalishlarida yangi innovatsion izlanishlar olib borilmoqda.

Ilm-fan taraqqiyoti milliy iqtisodiyot va ijtimoiy hayotga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ilmiy yangiliklar orqali sanoat, qishloq xo'jaligi, sog'liqni saqlash va boshqa sohalarda samaradorlik oshmoqda. Shuningdek, ilmiy kadrlar tayyorlashga alohida e'tibor qaratilib, ilmiy tadqiqot institutlari va oliy o'quv yurtlari o'rtasidagi integratsiya mustahkamlanmoqda. Ilm-fan yutuqlarini real iqtisodiyotga tatbiq etish bo'yicha amalga oshirilayotgan ishlar O'zbekistonning ilmiy-texnologik salohiyatini mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Ta'lim tizimi va uning islohoti

O'zbekiston ta'lim tizimi uzluksiz va bosqichma-bosqich takomillashtirilmoqda. Mamlakatda ta'lim sifatini oshirish maqsadida quyidagi islohotlar amalga oshirilmoqda:

- **Umumiy o'rta ta'limda** yangi o'quv dasturlari joriy etilmoqda;
- **Oliy ta'limda** xalqaro universitetlar filiallari ochilmoqda;
- **Kasb-hunar ta'limi** tizimi modernizatsiya qilinmoqda;
- Masofaviy ta'lim imkoniyatlari kengaytirilib, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish ommalashib bormoqda;
- Xalqaro ta'lim dasturlari joriy etilib, chet el universitetlari bilan hamkorlik mustahkamlanmoqda;
- Ilmiy-tadqiqot institutlari va universitetlar o'rtasida innovatsion loyihalar soni oshmoqda.

O'zbekiston ta'lim tizimida xalqaro reytinglarda yuqori o'rinlarni egallash maqsad qilingan. Shu boisdan zamonaviy pedagogika usullari va raqamli texnologiyalar joriy etilmoqda.

Madaniyat va uning ijtimoiy taraqqiyotdagi o'rni

Madaniyat har bir xalqning milliy o'ziga xosligini saqlash va rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. O'zbekistonda madaniyat sohasini rivojlantirish borasida:

- Milliy madaniyat markazlari tashkil etilmoqda;
- Teatr, muzey va san'at markazlari faoliyati qo'llab-quvvatlanmoqda;
- YuNESKO bilan hamkorlikda madaniy merosni saqlash bo'yicha loyihalar amalga oshirilmoqda;
- Milliy kinematografiya va san'atni qo'llab-quvvatlash uchun maxsus jamg'armalar tashkil etilmoqda;
- Raqamli texnologiyalar asosida madaniy merosni saqlash va targ'ib qilish tizimi rivojlanmoqda.

Milliy qadriyatlarni asrash va kelajak avlodga yetkazish maqsadida madaniyatga oid ko'plab tadbirlar va festivallar o'tkazilmoqda. Madaniyat sohasi orqali O'zbekiston xalqaro maydonda o'z an'analarini targ'ib qilish imkoniyatiga ega bo'lib, madaniy diplomatiya faol olib borilmoqda.

Innovatsion rivojlanish va istiqbollor

O‘zbekiston innovatsion taraqqiyotga katta e‘tibor qaratmoqda. Ilmiy tadqiqotlar va texnologik ishlanmalarni ishlab chiqarishga tatbiq etish bo‘yicha quyidagi yo‘nalishlar rivojlanmoqda:

- Startap loyihalarni moliyalashtirish;
- Ilm-fan va biznes hamkorligini kuchaytirish;
- Raqamli iqtisodiyot va sun‘iy intellekt texnologiyalarini joriy etish;
- Elektron ta‘lim tizimlarini kengaytirish;
- Texnologik inkubator va akselerator dasturlarini rivojlantirish.

O‘zbekistonning xalqaro innovatsion reytinglarda yuqori pog‘onalarga ko‘tarilishi mamlakat ilm-fani va texnologik taraqqiyotining natijasi sifatida baholanmoqda. Kelajakda mamlakatda yuqori texnologiyalar va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish bo‘yicha keng ko‘lamli ishlar olib borilishi rejalashtirilgan.

Xulosa

O‘zbekiston ilm-fan, madaniyat va ta‘lim sohalarining rivojlanishiga katta e‘tibor qaratmoqda. Mamlakatning barqaror taraqqiyoti ilm-fan va ta‘limning uzluksiz rivojlanishiga bog‘liq. Davlat tomonidan olib borilayotgan islohotlar va zamonaviy texnologiyalarni tatbiq etish orqali O‘zbekistonning ilmiy-intellektual salohiyati yanada mustahkamlanmoqda. Kelajakda O‘zbekiston jahon ilm-fan va ta‘lim tizimida yetakchi davlatlardan biriga aylanishi uchun keng ko‘lamli islohotlarni amalga oshirishda davom etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti farmonlari va qarorlari.
2. O‘zbekiston Fanlar akademiyasining ilmiy nashrlari.
3. Ta‘lim va madaniyat sohaları bo‘yicha rasmiy hujjatlar va statistik ma‘lumotlar.
4. Xalqaro ilmiy konferensiyalar materiallari va tahliliy hisobotlar.
5. O‘zbekistonda innovatsion rivojlanish strategiyasi bo‘yicha rasmiy hujjatlar.